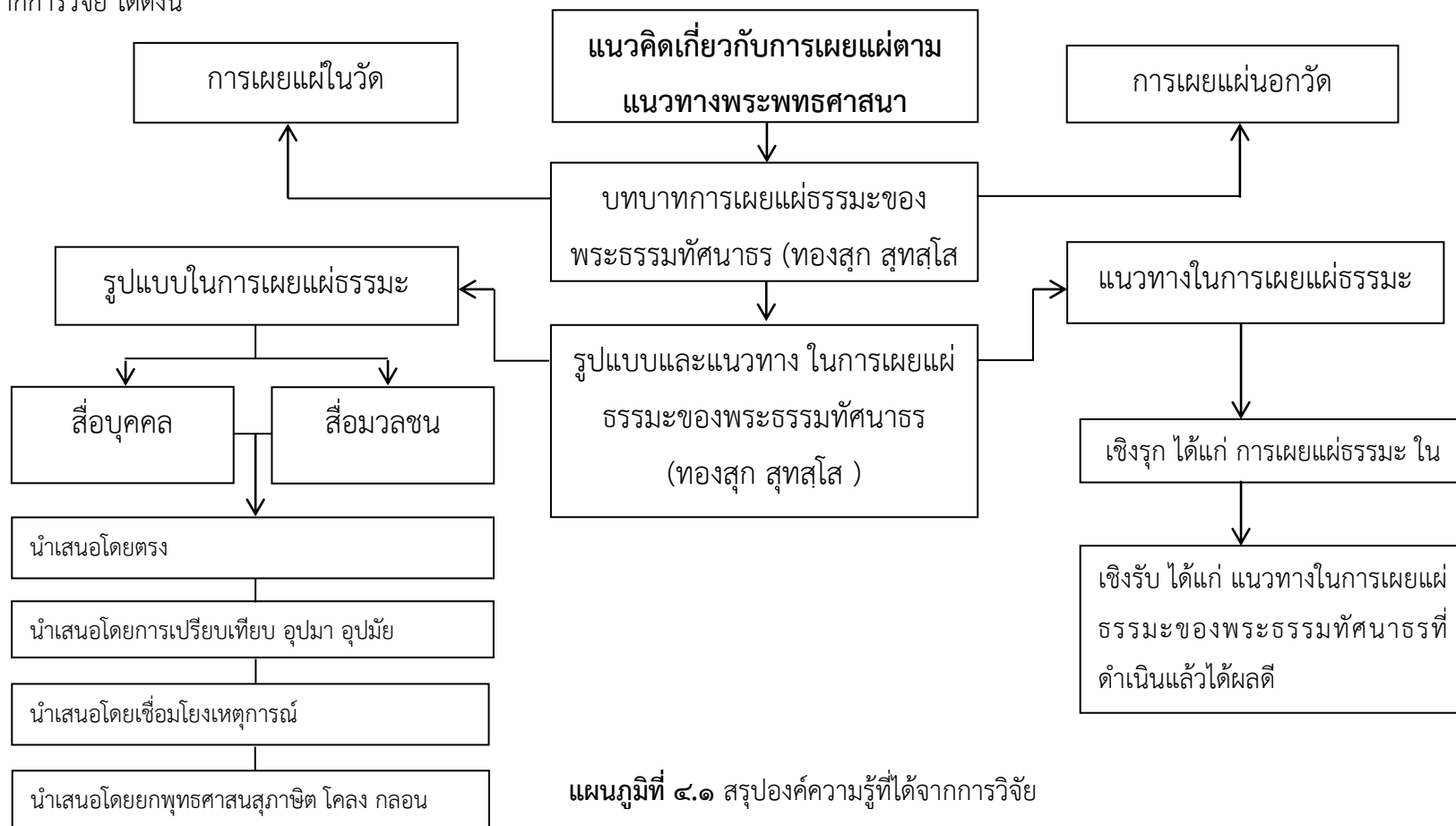


๔.๔ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของพระธรรมทัตสนาธร (ทองสุก สุธสโส)” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ แล้วนำมารวบรวมเรียบเรียงไว้ในงานวิจัยเล่มนี้ และจากการที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ได้ดังนี้



จากแผนภูมิที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นว่า “บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส) ผู้วิจัยได้วิจัยเป็นเชิงคุณภาพ โดยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระเถรานุเถระ ที่เคยสนองงานเป็นสิทธิวิหาริกและอันเตวาสิกของท่านให้สัมภาษณ์ และได้รับความอนุเคราะห์จากคฤหัสถ์ที่เป็นศิษยานุศิษย์ของท่านให้สัมภาษณ์ โดยประเด็นของการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ในขอบเขตของการเผยแผ่ธรรมะของท่าน พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่ธรรมะตามแนวทางพระพุทธศาสนา ของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส) สามารถสรุปออกเป็น ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

๑) บทบาทการเผยแผ่ธรรมะของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส)

๒) รูปแบบและแนวทางในการเผยแผ่ ธรรมะของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส)

โดยในแต่ละประเด็นนั้น ท่านสามารถนำเสนอเผยแผ่ออกไปได้อย่างน่าสนใจ และมีประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะในส่วนบทบาทการเผยแผ่ธรรมะของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส) นั้น ท่านเผยแผ่ออกไปใน ๒ ประเด็นคือ

๑) การเผยแผ่ในวัด

๒) การเผยแผ่นอกวัด

ทั้งการเผยแผ่ในวัดและนอกวัด ท่านใช้วิธีการเผยแผ่โดยมีประเพณีเป็นสื่อกลาง กล่าวคือ มีประชาชนจากที่ต่าง ๆ ทั้งใกล้และไกลที่ศรัทธาในการแสดงธรรมของท่านได้เข้ามาทำบุญในวันอัมมัสสวนะ (วันพระ) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้เวลาในส่วนหนึ่งแสดงธรรมแก่ญาติโยม เพื่อเผยแผ่ธรรมะแก่ญาติโยมที่พากันมาฟังธรรม โดยท่านนำเสนอทั้งในส่วนของกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ พุทธศาสนสุภาษิต นำเสนอโดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์ และนำเสนอในแบบของข้อคิด สะกิดใจ เปรียบเทียบอุปมาอุปไมย โดยที่ผู้ได้รับสารอ่านแล้ว ไม่ต้องตีความให้ยุ่งยาก อ่านแล้วเข้าใจความหมายได้ทันทีที่ท่านจะนำเสนอในประเด็นที่ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถทำความเข้าใจได้ทั้งผู้ใหญ่ และเด็ก ๆ ในส่วนของรูปแบบและแนวทางในการเผยแผ่ธรรมะของพระธรรมทัศนาธร (ทองสุก สุธสฺโส) นั้น ท่านมีรูปแบบและแนวทางในการเผยแผ่ที่กว้างขวาง เจาะทุกระดับ ทุกกลุ่มชน โดยรูปแบบในการเผยแผ่ธรรมะของพระเดชพระคุณฯ นั้น ผู้วิจัยสรุปได้ตามประเด็นดังนี้

๑) สื่อบุคคล

๒) สื่อมวลชน

สื่อบุคคล และสื่อบุคคล ในที่นี้หมายถึง พระธรรมเทศนา ปาฐกถาธรรม บทบรรยายธรรม สัมโมทนียกถา โอวาทที่พระธรรมทศนาธร (ทองสุข สุทสฺส) ใช้เป็นสื่อในการเผยแผ่ธรรมะ ในรูปแบบของวิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ บทประพันธ์ บทกวี และบทความ เป็นต้น โดยที่พระเดชพระคุณฯ จะเน้นการเผยแผ่ธรรมะใน ๒ รูปแบบ คือ

๑) เชิงรุก

๒) เชิงรับ

โดยในส่วนของเชิงรุกนั้น ท่านใช้วิธีการเผยแผ่ธรรมะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้อย่างเป็นระบบ ส่วนในรูปแบบเชิงรับนั้น ท่านใช้แนวทางในการเผยแผ่ธรรมะที่ได้เผยแผ่ไปแล้ว มีผลย้อนกลับมาได้ผลดี มีกระแสตอบรับจากพุทธศาสนิกชนที่รับสารนั้นแล้วได้ประโยชน์จากสาร และสามารถนำสารที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด